

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

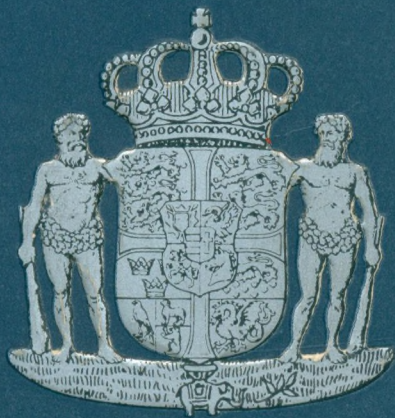
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

MINDESKRIFT

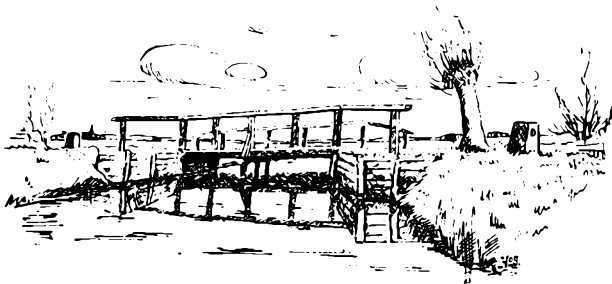
*om de som Følge af den tyske Besættelse af Danmark
omkomne danske Grænsegendarmere*

MINDESKRIFT

om

de som Følge af den tyske Besættelse af Danmark
omkomne danske Grænsegendarmer

*Udsendt af Grænsegendarmeriet
Graasten 1946*

Som de første Ofre for det tyske Overfald paa vort Land den 9. April 1940 faldt 3 Grænsegendarmere paa deres Post i Padborg, skudt ned fra Baghold af civilklædte tyske Soldater.

Den 26. Maj 1944 faldt Korpsets frygtløse Chef, der i helt modig Kamp mod tysk Militær og Politi forsvarede sit Hjem i Graasten.

Den 19. — 21. September 1944 internerede Besættelsesmagten Størstedelen af Korpsets Personale, der afvæbnedes og førtes til Frøslevlejren.

Den 5. Oktober 1944 deporteredes 141 af de i Frøslevlejren internerede Grænsegendarmere sammen med en Del civile til Konzentrationslejren Neuengamme ved Hamborg, hvorfra de raske, 94, efter nogle Ugers Forløb sendtes til forskellige under denne Hovedlejr hørende Arbejdslejre.

De umenneskelige Vilkaar, hvorunder Fangerne levede, i Forbindelse med det sundhedsfarlige Arbejde i de vandfyldte Tankgrave omkring Hamborg bragte Døden til 37 af de 141 deporterede. 1 Grænsegendarm savnes.

En Del af vore Døde faar vi vel hjem, saa deres Støv kan komme til at hvile i Fædrelandets Jord, men de fleste maa vi nøjes med at minde.

De frygtelige Vintermaaneder i 1944/45, da Meddelelserne om Dødsfald efter Dødsfald indløb, vil aldrig blive glemt, hverken af Grænsegendarmene og deres Paa-ørende eller af Grænsens øvrige Befolkning.

Det danske Grænsegendarmeri har i over hundrede Aar vogtet Danmarks Grænse mod Syd, og Korpset har i Aarene siden Genforeningen med stærke Rødder vokset sig ind i den sønderjydske Grænsebefolkning.

Mindet om de mange Grænsegendarmere, der maatte ofre Livet, fordi de pligtopfyldende og trofast vogtede vort Lands Sydgrænse, vil leve videre hernede i det Korps, de tilhørte, og i den Befolkning, hvis Hovedkaraktertræk er usvigelig Trofasthed overfor Danmarks Sag.

CHRISTIAN X

I de lyse og fredfyldte Dage, før Ragnarok brød løs over Verden, gæstede vort Kongepar hvert Aar denne Landsdel. Det aarlige Kongebesøg blev af alle hernede imødet med Længsel, og den Begejstring, hvormed vor Konge og Dronning altid blev modtaget, vidnede om, hvor stærke de Baand var, der bandt Kongehus og Befolkning sammen.

De Baand, der siden Genforeningen var knyttet mellem Kongen og den sønderjydske Befolkning, bandt stærkere og stærkere, efterhaanden som alt tegnede sig mere og mere truende for Folk og Land. Aldrig har vore nationale Fester — først aabenlyst, senere, efterhaanden som det fremmede Tryk voksede, under mere private Former — tilkendegivet en saadan Tillid til vor Konge som i Besættelsens fem lange Aar. Mange Tusind telegrafiske Hilsner og Hyldesttelegrammer har Kongen modtaget fra denne Landsdel i disse Aar, og Hans Majestæt vidste, at alle danske Mænd og Kvinder hernede stod sammen i Beslutningen om at fylkes om Kongen og i Beundring over den ranke og djærve Maade, paa hvilken Hans Majestæt styrede vort Land i denne dødsensfarlige Tid.

Vi takker Hans Majestæt for mandig Kongegerning og for det Eksempel paa rank Danskhed, Kongen gav os alle i Besættelsens lange og mørke Aar.

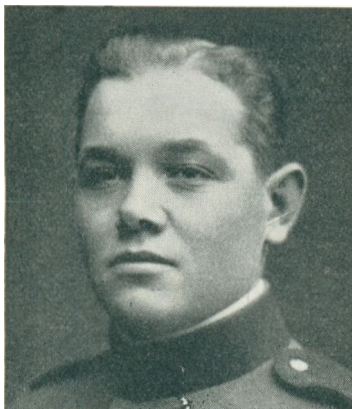
VORE DØDE

Æret være deres Minde

Albert Sørensen Albertsen
Grænseovergendarm af 1. Grad

Overgendarm Albertsen er født den 15. December 1894 i Bække, Lindknud Sogn. Ansat som Gendarm i Kalvslund den 21. Februar 1919. Tjenstgørende i Rens og Padborg siden 5/5 1920. Dræbt i Padborg den 9. April 1940. Begravet paa Bov Kirkegaard.

Anders Andersen Hansen
Grænseovergendarm af 1. Grad

Overgendarm Hansen er født den 11. Januar 1900 i Brørup. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm i Frøslev den 16. Januar 1922. Dræbt i Padborg den 9. April 1940. Begravet paa Bov Kirkegaard.

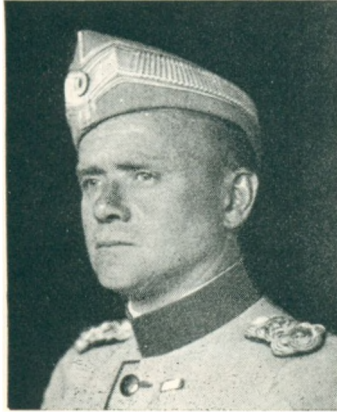

Johannes Petersen Birk
Grænseovergendarm af 1. Grad

Overgendarm Birk er født den 30. Juni 1897 i Taps Sogn. Ansat i Grænsegendarmeriet den 21. Februar 1919. Tjenstgørende i Rens og Padborg siden 5. Maj 1920. Dræbt i Padborg den 9. April 1940. Begravet paa Taps Kirkegaard.

Mindestenen i Padborg

Svend Bartholin Paludan-Müller

Oberst

Oberst Paludan-Müller er født den 30. Oktober 1885 i Mou, Aalborg Amt. Kaptajn af Fodfolket. Oberstløjtnant og Chef for 28. Bataillon indtil 1933. Næstkommanderende i Grænsegendarmeriet fra 1. April 1933. Chef for Grænsegendarmeriet siden 1. April 1934.

Faldet i Graasten den 26. Maj 1944 i heltemodig Kamp mod en større Styrke tysk Gestapo og Militær.

Mindemuren i Graasten

Paa Mindemuren staar: I sin brændende Embedsbolig paa denne Grund faldt den 26. Maj 1944 Grænsegendarmeriets Chef, Oberst Svend Bartholin Paludan-Müller efter 3 Timers Kamp - ene mod tysk Overmagt

RETTELSE:

*Ved en beklagelig Fejl er Aarstallet for Grænsegendarm
Magnus Andersens Død urigtigt angivet.
Gendarm Andersen er død den 22. Februar 1945.*

Magnus Andersen
Grænsegendarm

Gendarm Andersen er født d. 2. Maj 1917 i Hjarup. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm-Aspirant i Krusaa den 1. Maj 1943. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Konzentrationslejren Schandelah den 22/2 1944.

Kristian Asmussen
Grænseovergendarm af 1. Grad

Overgendarm Asmussen er født den 23. Maj 1894 i Bramdrup, Ødis Sogn, Vejle Amt. Ansat i Grænsegendarmeriet i Farris den 1. Januar 1919. Tjenestegørende i Krusaa og Bov siden den 5. Maj 1920. Interneret den 19. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Konzentrationslejren Neuengamme den 1/12 1944.

Otto Christian Bergmann
Grænsegendarm

Gendarm Bergmann er født den 8. Januar 1917 i Sønder Bjert, Vejle Amt. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm-Aspirant den 1. April 1941 i Siltoft. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Koncentrationslejren Bergen-Belsen den 4/2 1945.

Jens Olsen Broberg
Grænseovergendarm af 1. Grad

Overgendarm Broberg er født den 8. Juni 1895 i Langaa, Viborg Amt. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm i Foldingbro d. 4. Febr. 1920. Tjenstgørende i Sofedal siden 5. Maj 1920. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Koncentrationslejren Neuengamme den 16/12 1944.

Ernst Christensen
Grænseovergendarmer af 1. Grad

Overgendarmer Christensen er født den 14. Maj 1897 i Taps, Vejle Amt. Søn af forhenv. Sergent i Grænsegendarmeriet H. Christensen. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarmer i Vejstrup den 21. Februar 1919. Tjenstgørende i Brunsnæs siden 5. Maj 1920, i Snogbæk siden 1. Januar 1942. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Koncentrationslejren Neuengamme den 22/11 1944.

Janus Villiam Christensen
Grænseovergendarmer af 1. Grad

Overgendarmer Christensen er født den 15. August 1897 i Borris, Ringkøbing Amt. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarmer i Hejlsminde den 2. Februar 1920. Tjenstgørende i Skelde siden 5. Maj 1920. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Koncentrationslejren Neuengamme den 2/12 1944.

Peter Christensen
Grænsevagtmaster af 1. Grad

Vagtmester Christensen er født d. 29. Maj 1894 i Taps, Vejle Amt. Søn af forhenv. Sergent i Grænsegendarmeriet H. Christensen. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm i Egebæk d. 1. December 1916. Tjenstgørende i Højer den 5. Maj 1920. Næstkommanderende i 15. Afsnit den 1/4 1936. Afsnitsleder i 12. Grænsegendarmeriafsnit, Rens, siden den 1. November 1940. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Konzentrationslejren Neuengamme den 5/1 1945.

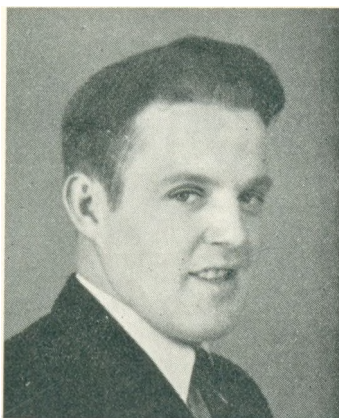
Jacob Peter Christian Christiansen
Grænseovergendarm af 1. Grad

Overgendarm Christiansen er født den 2. December 1895 i København. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm i Jelshøj den 27. Januar 1920. Tjenstgørende i Sandager, Rinkenæs og Graasten siden 5. Maj 1920. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Konzentrationslejren Neuengamme den 8/12 1944.

Hans Peter Gimm
Grænseovergendarmer af 1. Grad

Overgendarmer Gimm er født den 1. Juli 1912 i Tolk (Slesvig). Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarmer-Aspirant i Rudbøl den 1. Maj 1936. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Konzentrationslejren Alt Garge den 6/12 1944.

Jens Peter Gram
Grænsegendarmer

Gendarmer Gram er født den 7. Juni 1919 i Rødding. Deltaget i Kampen den 9. April 1940 som Menig ved 3. Bataillon. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarmer-Aspirant i Padborg den 1. Juni 1943. Interneret den 19. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Konzentrationslejren Alt Garge den 24/11 1944.

Knud Petersen Grøn
Grænseovergendarm af 1. Grad

Overgendarm Grøn er født den 27. Februar 1896 i Sønder Bjert, Vejle Amt. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm i Bastrup den 1. Marts 1919. Tjenstgørende i Rinkenæs, Sandager og Krusaa siden den 5. Maj 1920. Interneret den 19. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Konzentrationslejren Neuengamme den 2/12 1944.

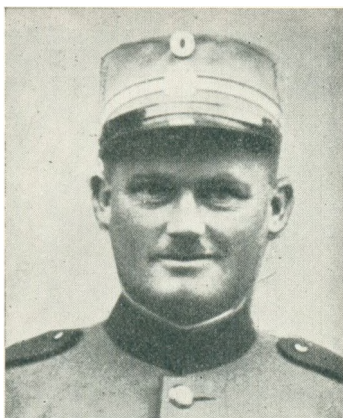
Arne Juhl Hansen
Grænsegendarm

Gendarm Hansen er født den 25. December 1919 i Jordløse. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm-Aspirant i Sæd den 1. April 1943, i Rudbøl siden den 1. April 1944. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Konzentrationslejren Alt Garge den 13/2 1944.

Hans Christian Hansen
Grænseovergendarm af 1. Grad

Overgendarm Hansen er født den 5. Oktober 1893 i Vejstrup, Vejle Amt. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm i Vejstrup den 21. Februar 1919. Tjenstgørende i Kajnæs siden 8. November 1920. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Konzentrationslejren Neuengamme den 19/12 1944.

Alfred Hansen Høj
Grænsevagtmeister af 1. Grad

Vagtmeister Høj er født den 19. Marts 1895 i Vejstrup, Vejle Amt. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm i Vester Vedsted den 12. September 1917. Tjenstgørende i Rens, Skodsbøl og Sønderborg siden den 5. Maj 1920. Afsnitsleder i 13. Grænsegendarmeriafsnit fra 1. Juli 1941. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Konzentrationslejren Schandelah den 13. Januar 1945.

Kristian Iversen
Grænseovergendarm af 1. Grad

Overgendarm Iversen er født den 25. December 1897 i Kolding. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm i Farris den 13. Marts 1919. Tjenstgørende i Padborg siden 5. Maj 1920. Interneret den 19. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Koncentrationslejren Neuengamme den 6/12 1944.

Carl Vilhelm Jacobsen
Grænseovergendarm af 1. Grad

Overgendarm Jacobsen er født den 6. Juni 1896 i Taps, Vejle Amt. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm i Taps den 21. Februar 1919. Tjenstgørende i Sandager og Bækken siden den 5. Maj 1920. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Koncentrationslejren Neuengamme den 6/11 1944.

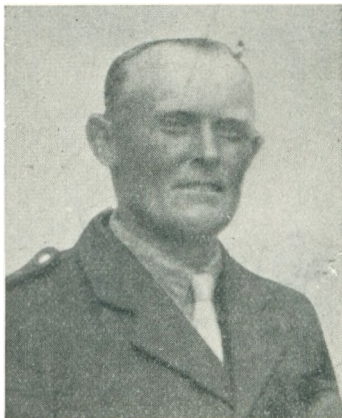
Ludvig Valdemar Oxfeldt Jensen
Grænsevagtmeister af 2. Grad

Vagtmester Jensen er født den 23. Maj 1895 i København. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm i Høm den 21. Februar 1919. Tjenstgørende i Dyrhus ved Tønder siden den 5. Maj 1920. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Konzentrationslejren Neuengamme den 27/12 1944.

Thomas Emil Jessen
Grænseovergendarmer af 1. Grad

Overgendarmer Jessen er født den 30. Juni 1898 i Føvling Sogn, Ribe Amt. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm i Ødis Bramdrup den 26. Januar 1920. Tjenstgørende i Skelde siden den 8. November 1920. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Konzentrationslejren Neuengamme den 1/12 1944.

Gustav Johannes Jørgensen
Grænseovergendarm af 1. Grad

Overgendarm Jørgensen er født den 29. December 1896 i Øster Skerninge, Fyn. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm i Foldingbro den 21. Februar 1919. Tjenstgørende i Lille Jyndevad og Sæd siden den 8. November 1920. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Konzentrationslejren Schandelah den 11/1 1945.

Niels Poulsen Korsgaard
Grænseovergendarm af 1. Grad

Overgendarm Korsgaard er født den 28. November 1896 i Skanderup. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm i Ødis Bramdrup den 26. Januar 1920. Tjenstgørende i Kajnæs og Høruphav siden den 5. Maj 1920. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Konzentrationslejren Schandelah den 27. November 1944.

Møller Jensen Madsen
Grænseovergendarm af 1. Grad

Overgendarm Madsen er født den 5. Januar 1910 i Føvling Sogn. Søn af pens. Overgendarm Madsen, Padborg. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm-Aspirant i Rens den 1. Februar 1935. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Konzentrationslejren Neuengamme den 4/12 1944.

Jensin Helfred Markussen
Grænseovergendarm af 1. Grad

Overgendarm Markussen er født den 13. Marts 1897 i Kollerup ved Jellinge. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm i Tobøl den 31. Januar 1920. Tjenstgørende i Kollund siden den 5. Maj 1920. Interneret den 21. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Konzentrationslejren Neuengamme den 11/1 1945.

Jeppe Jensen Mathiasen
Grænseovergendarm af 1. Grad

Overgendarm Mathiasen er født den 19. November 1896 i Ure, Vejle Amt. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm i Bastrup den 21. Februar 1919. Tjenstgørende i Bov siden den 1. Oktober 1920. Interneret den 19. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Koncentrationslejren Neuengamme den 27/11 1944.

Ebbe Theophil Kjerulff Møller
Grænsegendarm

Gendarm Møller er født den 11. Juli 1918 i Rudkøbing. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm-Aspirant i Frøslev den 1. Oktober 1942. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Koncentrationslejren Neuengamme den 2/12 1944.

Kaj Adolf Nielsen
Grænsegendarm

Gendarm Nielsen er født den 7. Maj 1921 i Kvandløse. Deltaget i Kampen den 9. April 1940 som Menig ved 4. Bataillon. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm-Aspirant i Lyrsholm den 15. Maj 1943. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Konzentrationslejren Neuengamme den 22/1 1945.

Kristian Sofus Nielsen
Grænseovergendarm af 1. Grad

Overgendarm Nielsen er født den 21. Marts 1910 i Bostrup, Langeland. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm-Aspirant i Sønderhav den 1. Juni 1935. Tjenstgørende som Chauffør ved Kommandoen i Graasten siden 1. Juni 1938. Ved 1. Grænsegendarmeridistrikt i Sønderborg siden 1. Maj 1944. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Konzentrationslejren Neuengamme den 1/11 1944.

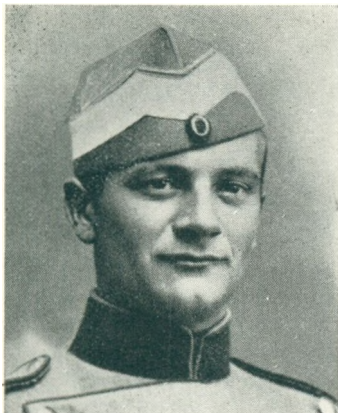
Henrik Peder Pedersen
Grænseovergendarm af 1. Grad

Overgendarm Petersen er født den 20. September 1896 i Søby, Ringkøbing Amt. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm i Frøslev den 1. April 1921. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Konzentrationslejren Neuengamme den 23/12 1944.

Viggo Juhler Pedersen
Grænseovergendarm af 2. Grad

Overgendarm Pedersen er født den 12. Maj 1916 i Gjelsbro. Søn af pens. Vagtmester Th. Pedersen. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm-Aspirant den 1. September 1938 i Højer. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død efter Løsladelsen paa Tuberkulosehospitalet i Aabenraa den 1. Maj 1945.

Alois Hermann Peter Boye Spetzler Petersen
Grænseovergendarmer af 2. Grad

Overgendarmer Petersen er født den 10. December 1913 i Herslev, Vejle Amt. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarmer-Aspirant i Højer den 1. Februar 1939. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Konzentrationslejren Schandelah den 4/3 1945.

Jens Albrecht Petersen
Grænseovergendarmer af 2. Grad

Overgendarmer Petersen er født den 22. Maj 1913 i Broager. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarmer-Aspirant i Lyrsholm den 1. Maj 1937. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Konzentrationslejren Neuengamme den 29/11 1944.

Anton Rasmussen
Grænseovergendarm af 2. Grad

Overgendarm Rasmussen er født den 13. Januar 1913 i Egaa. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm-Aspirant i Sandager den 1. December 1937. Tjenstgørende som Chauffør ved 3. Grænsegendarmeridistrikt i Tønder siden den 1. Januar 1940. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Konzentrationslejren Neuengamme den 26/11 1944.

Cyrel Thorvald Rigensborg
Grænsegendarm

Gendarm Rigensborg er født den 18. November 1920 i Assens. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm-Aspirant i Sandager den 15. August 1943. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død efter Løsladelsen paa Statshospitalet i Sønderborg den 7/3 1945.

Andreas Sørensen Roos
Grænseovergendarm af 1. Grad

Overgendarm Roos er født den 17. Januar 1897 i Brunkær, Lejrskov. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm i Bastrup Skov den 1. November 1919. Tjenstgørende i Sofiedal og Kollund siden 5. Maj 1920. Interneret den 21. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Koncentrationslejren Neuengamme den 27/11 1944.

Søren Johansen Schmidt
Grænsevagtmaster af 1. Grad

Vagtmaster Schmidt er født den 30. August 1895 i Vamdrup. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm i Vejstrupskov den 1. Oktober 1917. Tjenstgørende i Rinkenæs og Sandager den 5. Maj 1920. Afsnitsleder i 10. Grænsegendarmeriafsnit siden den 1. Marts 1942. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Koncentrationslejren Neuengamme den 9. December 1944.

Christian Petersen Skov
Grænseovergendarm af 1. Grad

Overgendarm Skov er født den 5. Oktober 1895 i Taps, Vejle Amt. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm i Taps den 1. Marts 1919. Tjenstgørende i Rønshoved siden 5. Maj 1920. Interneret den 21. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Koncentrationslejren Neuengamme den 2/12 1944.

Ole Linus Svendsen
Grænseovergendarm af 1. Grad

Overgendarm Svendsen er født den 29. April 1897 i Vadsager. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm i Faurholdt den 21. Februar 1919. Tjenstgørende i Dyrhus ved Tønder siden 5. Maj 1920. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober 1944. Død i Koncentrationslejren Neuengamme den 27/11 1944.

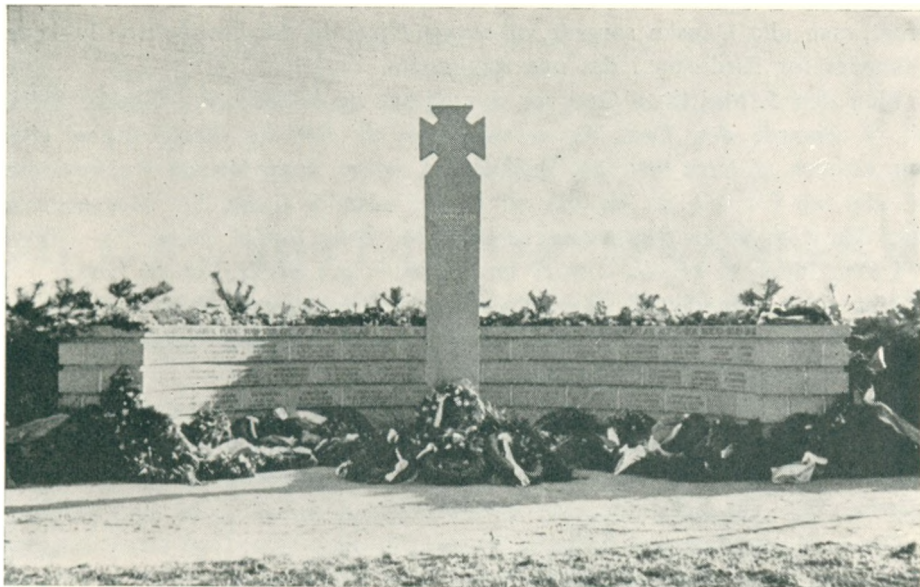
Alfred Peter Sørensen
Grænseovergendarm af 1. Grad

Overgendarm Sørensen er født den 5. Maj 1897 i Vonsild. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm i Høm den 31. Januar 1920. Tjenstgørende i Sæd siden 5. Maj 1920. Interneret den 20. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Død i Koncentrationslejren Neuengamme den 27/2 1945.

Otto Zoega Olesen
Grænseovergendarm af 1. Grad

Overgendarm Olesen er født den 8. November 1897 i Hjarup. Ansat i Grænsegendarmeriet som Gendarm den 21. Februar 1919 i Rørkærhuse. Tjenstgørende i Padborg siden 8. November 1920. Interneret den 19. September 1944. Deporteret til Tyskland den 5. Oktober s. A. Oplysning om hans videre Skæbne savnes.

Mindemuren ved Krusaa Korsvej

Paa Mindemuren staar: Danske Grænssegendarmar, døde som Folge af Fangenskab i tyske Konzentrationslejre: Neuengamme, Schan-delah, All Gerge, Bergen Belsen 1944-45

Dørunder Navnene: Nederst paa Mindemuren: Guds Fred med vore Døde

Paa Granitkorsset staar: Sønner af Danmark, fribeorne Mænd, aldrig som Trælle kan leve

DU LØSTE MIN SØRGEDRAGT

*Tale af Provst Frode Beyer, Rinkenæs,
ved Mindestensafsløringen i Krusaa, Søndag den 5. Maj 1946*

Du løste min Sørgedragt, hylled
mig i Glæde. (Dav. Sal. 30, v. 12)

Den 9. April 1940 blev Danmark hyllet i Sørgedragt. Den første Sorg ramte Gendarmhjem, da de tre Gendarmar blev myrdet ved Padborg, og Dagen bragte flere andre gode og tapre Mænds Død. — Siden hylledes Sørgedragten tættere og tættere om Mor Danmark. Hun fik Sorg paa Sorg, ikke blot fra Fjendehaand, men ogsaa af nogle af sine egne Børn. Nogle begreb ikke straks den fulde Alvor og vægrede sig ved at tage Sørgedragten paa, men søgte Glæder selv i Danmarks Sorg. Men vore Døde talte stærkere og stærkere. »Din Broders Blod raaber til mig fra Jorden«. Da hørte flere og flere det og begreb.

Oberst Paludan-Müllers Død, vore Gendarmers Internering, der medførte fleres Deportation og Død i Konzentrationslejrene, gjorde ikke mindst dybt Indtryk herved, hvor vi kendte dem som »vore blaa Venner«, der fredeligt havde vogtet Danmarks Grænse. Da hylledes ikke blot Hjem efter Hjem i Sørgedragt

dragt, men alle Danske sørgede, og mange Øjne, der før havde været lukkede, aabnedes for Rædselen i det nye Regimente.

Men den 5. Maj løste Gud vor Sørgedragt og hyllede os i Glæde. Aldrig vil vi glemme den Dag, da vi vaagnede til Sol og Klokkeklang efter om Aftenen at have hørt det Budskab, vi straks knap fattede Rækkevidden af. Det var for mig, da jeg saa ud over Flensborg Fjord den Morgen, som steg ikke blot en ny Dag, men en nyskabt Verden op af Disen.

I Dag fejrer vi Mindet derom med Glæde og inderlig Tak til Gud.

Men naar vi staar ved denne Sten, maa vi tænke paa alle dem, der endnu bærer Sørgedragt, de Enker og Faderløse, de Mødre og Fædre, Søstre og Brødre, i hvem Sorgens Saar endnu ikke er lægt.

Bittert kan det være at gaa med Sorg, ikke mindst, naar andre er glade. Jeg maa tænke paa den Enke, der efter sin Mands Død i Tyskland sagde: »Jeg trænger saadan til Forbøn; det er saa svært at lade være med at blive bitter«.

Ogsaa til alle dem skal Kristendommens Budskab lyde: Gud kan løse ogsaa Jeres Sørgedragt og hylle Jer i Glæde. Naar ikke blot den Sol, der skinnede over Danmark 5. Maj i Fjor, men den Sol, der lyste over den aabne Grav Paaskemorgen, lyser for Jer, da skal Glæden vokse og sprænge Sørgedragten.

Det kan hælde, at der under Sørgedragten vokser et større og stærkere Menneske frem og en rigere Glæde.

Det skete for vort Folk under Besættelsen. Aldrig blev Glæden over Danmark saa rig og dyb som den, der groede frem i de lange, onde Aar.

Det kan ogsaa ske for det enkelte Menneske. Den unge Frihedskæmper Kim Malthe Bruun skrev lige før sin Død om de Mennesker, der bliver ved at hylle sig i Smerten, fordi de ikke har set, at Smerte bliver til Lykke. »Sandheden er, at efter Smerte kommer Dybde, og efter Dybden kommer Frugt«. Evighedens Frugter kan ved Guds Aands Hjælp modnes under Sorgen.

Da Gud i Kristus viste os, at Langfredagssmerten og Sorgen blev til Paaskeglæden, da lærte han os, at vi skal ikke blive ved at hylle os i Smerten og Sørgedragten. Alle I, som sørger: gaa til ham med Sorgen og Smerten, og stille vil han løse ogsaa Jeres Sørgedragt, saa den falder til Jorden som Dækket, der hyller Stenen, vi staar ved, om lidt falder til Jorden. Og da skal I se Jeres kæres Navne i et nyt Lys, — og den, der tør tro, at det ikke blot er skrevet i Sten her, men i Livets Bog hist, vil hylles i Glæde, en Glæde større end nogen Befrielse fra jordisk Vold kan bringe.

Vi vil ære Mindet om de døde!

Vi vil bære Sorgen med de sørgende!

Vi vil bede Barmhertighedens Fader og al Trøsts Gud trøste og styrke alle dem, der trænger til Barmhertighed og Trøst!

Herre! Du løse deres Sørgedragt og hylle dem i Glæde!

DE GAV LIVET FOR DANMARK

*Tale af Generaldirektør Knud Korst, København,
ved Afsløringen af Mindemuren i Krusaa den 5. Maj 1946*

Paa Aarsdagen for vort Fædrelands Befrielse indvier vi det Mindested, som danske Gendarmer har rejst for de Kammerater, der døde i tysk Fængenskab eller som Følge af Opholdet i Tyskland. Gennem de tunge Aar, hvor Tyskerne med Vold havde opkasted sig til Herrer i Danmark, udførte det danske Gendarmeri trofast sin Grænsevagt, omgivet af Usikkerhed fra første Færd. Fra Besættelsens første Dag vidste ingen, hvornaar det teutoniske Raseri slog ned og krævede Ofre. Den 9. April 1940 om Morgenen myrdede tyske Civilpersoner tre af vore Gendarmer. Aar for Aar er disse tre Mænd blevet mindet, baade ved deres Grave paa Bov og Taps Kirkegaarde og ved den Sten, der er blevet rejst for dem ved Padborg. Vi vil ogsaa i Dag mindes disse tre Gendarmer.

Grænsevagten fortsattes, trods Usikkerhed og Uhygge.

Ganske vist — Grænsevagten var i de Aar til sidst ikke meget mere end et Symbol — men der var en stor dansk Interesse i, at dette Symbol bestod gennem alt. Det blev derved markeret, at Danmark trods alt var en selvstændig Stat og vilde vedblive at være det. Trusler var daglig Kost for vore Grænsevogtere — men uanset alt gjorde de stadig deres Pligt og udførte deres Vagttjeneste.

Saa kom den skelsættende Dag, den 29. August 1943, da den tyske Voldspolitik fejrede sin store Triumf — ødelagde vor Hær og Flaade, røvede vort Forsvars Gods og satte Kongen, Regeringen og Rigsdagen fra Styret. Men en lykkelig Dag for vort Folk, fordi Stillingen mellem dansk og tysk blev gjort fuldstændig klar.

Tyskerne gjorde ikke Gendarmeriet noget dengang, mærkeligt nok, og trods den forøgede Fare fortsattes Tjenesten. Men det var klart, at Situationen var blevet meget spændt.

Den tyske Terror steg nu for Alvor.

Den 26. Maj 1944 slog den ned paa mange gode, danske Mænd. Blandt disse Mænd var Grænsegendarmeriets daværende Chef, Oberst Paludan-Müller. — Obersten optog Kampen med de tyske Voldsmænd — han faldt

i heltemodig Kamp mod Overmagten. Vi vil i Dag ogsaa mindes denne tapre Gendarm.

Flere Medlemmer af Gendarmeriet blev fængslet og ført til Tyskland. Nogle uhyggelige Sommermaaneder fulgte efter. Man kunde nu vente det værste. Efterhaanden som det tyske Nederlag i den store Krig blev mere og mere aabenbart, blev Tyskernes Desperation og brutale Vanvid stedse værre. Ingen kunde mere vide sig sikker, og saa den 19. og 20. September 1944 brød Uvejret løs over det danske Politi og over Grænsegendarmeriet.

Paa lumsk Maade, under Foregivende af, at det kun drejede sig om en kortvarig Aktion med Afvæbning som Formaal, arresterede Tyskerne alle de Gendarmere, de kunde faa fat i, og førte dem i Fangenskab. Denne Handling vakte Forfærdelse og grænseløs Vrede i hele Landet, ja Verden over. Protester blev øjeblikkeligt fremsendt til de ledende tyske Instanser i København og i Berlin; Gang paa Gang blev Protesterne fremført. Men overalt løb man Panden mod en Mur. Ufølsomhed og Ligegyldighed for Menneskeskæbner — det var, hvad man mødte.

Men det skulde blive endnu værre.

Den 5. Oktober blev en stor Del af Gendarmeriets Folk udkommanderet fra Frøslevlejren og ført til Tyskland — til Konzentrationslejre. Man vilde ikke tro sine egne Øjne og Øren — danske Gendarmere i tyske Konzentrationslejre. En saadan Bestialitet havde man dog trods alt ikke troet skulde være mulig. — Og dermed begyndte det sørgeligste Kapitel i det danske Grænsegendarmeris Historie. — 38 af vore gode Folk mistede Livet som Følge af den frygtelige Behandling, de kom ud for.

Hvorfor blev Gendarmene interneret og for en stor Dels Vedkommende deporteret? Gang paa Gang blev dette Spørgsmaal stillet til Tyskerne her i Landet og i Berlin. De gav det Svar: Vi har Beviser for, at Gendarmeriet i Tidens Løb var blevet opbygget til en militær Organisation, der skulde falde Tyskerne i Ryggen i Tilfælde af allieret Invasion i Danmark. Tyskerne maatte frem for alt tage Vare paa deres egen Sikkerhed. I mange Tilfælde kunde det komme til at gaa ud over uskyldige; men saadan er det jo altid i Krig — saaledes sagde man fra tysk Side.

Vi forlangte at se de fundne Dokumenter, der skulde bevise, at Tyskernes Paastande var rigtige. De lovede at vise os dem; men det skete ikke.

Der blev intet gjort fra tysk Side for at overbevise det danske Folk om, at Aktionen mod Grænsegendarmeriet var en Statsnødvendighed. Det vilde heller ikke have været muligt at overbevise nogen om, at det skulde være tysk Statsnødvendighed at føre Gendarmene til tysk Konzentrationslejr og lade dem leve der under de usleste Forhold. Det skulde heller ikke have været nødvendigt at lade Gendarmernes Paarørende være saa længe i Uvidenhed om deres kæres Skæbne, eller at afskære Gendarmene i saa lang Tid

fra at faa Pakker og Breve hjemmefra. Eller naar Efterretning kom om Dødsfald, skulde det heller ikke have været nødvendigt at lade dette ske som en kontormæssig Meddelelse paa en Blanket, oven i Købet med den Tilføjelse, at man kunde faa Dødsattest tilsendt, hvis man indsendte 80 Pf.

Tyskernes Behandling af Gendarmerne var derfor et Udslag af den samme Ligeegyldighed overfor Menneskeliv, overfor Skyld eller ikke Skyld, som Tyskerne udviste i det øvrige Europa, hvor de var Herrer. *Derfor var Aktionen mod Gendarmerne ikke en Krigshandling, men en Forbrydelse.*

Denne blev endda saa meget værre, fordi Tyskerne ikke holdt de Løfter, de omsider gav i December 1944 paa Grund af de stadige Henvendelser fra dansk Side med Henvisninger til de meningsløse Dødsfald — Løfter om at Gendarmerne vilde blive overført til en egentlig Interneringslejr, hvor de vilde blive behandlet som Krigsfanger. Gang paa Gang blev Tyskerne i den derpaa følgende Tid mindet om dette Løfte — de lovede hver Gang, at nu skulde det ske. Det skete ikke.

Fra dansk Side blev der straks fra første Færd gjort alt, hvad man evnede, for at faa Gendarmerne fri og i hvert Fald faa dem væk fra Koncentrationslejrene — selvfølgelig. Men fra tysk Side havde man ikke andet end Afvisning og Bortforklaringer — og naar det kom højt: Løfter, der ikke blev opfyldt. Først langt om længe lykkedes det at faa Gendarmerne ud af Tyskland. Men da var mange kostbare Menneskeliv gaaet tabt.

I Dag vajer Flaget over det ganske Land til Minde om den store Dag, vor Befrielsesdag, da det tyske Forbryderregime her i Landet med eet faldt sammen. Men først og fremmest til Minde om de danske, der gav deres Liv i det store Opgør. Paa denne Dag skulde de Mænd, hvis Minde vi i Dag fejrer, have været med. De havde fortjent det efter deres trofaste Vagt i de tunge Dage. Men det skulde jo ikke saa være. De maatte give deres Liv i den store Krig mellem Lysets og Mørkets Magter. Lysets Magter sejrede — men *de* skulde ikke opleve det.

Deres kære, deres Efterladte, Enker, Børn, Forældre og Søskende — oplever denne straalende Dag. Men med Sorg og Savn i Hjertet.

Til dem vil vi sige — vi føler inderligt med dem. Vi vil sige til dem, at hele det danske Folk føler med dem i Dag. Saa afslører jeg da det Mindesmærke, som danske Gendarmere har ladet rejse for deres døde Kammerater.

Skønt og værdigt staar det her, hvor Hovedvejen gaar til Grænsen, og hvor andre Hovedveje fører forbi.

Til sene Tider vil dette Sted minde de Tyske om den Uret, de begik.

Og dette Sted vil ogsaa minde alle Danske, først og fremmest om, hvad vor Frihed og Selvstændighed betyder for os. De Mænd, der mindes her i Dag, gav deres Liv i vort Fædrelands Kamp for at vinde Friheden.

Æret være deres Minde!

ÆREN FØLGER NAVNET

Pastor C. Hvidts Tale den 26. Maj 1946

ved Afsløringen af Mindemuren for Oberst S. B. Paludan-Müller i Graasten

Deres kongelige Højheder!
Fru Oberstinde Paludan-Müller!
Danske Mænd og danske Kvinder!

Velkommen til denne saa dybt alvorlige og dog festlige Højtidelighed!

Vi, denne By, denne Grænseegn, ja, det danske Folk, har ønsket at rejse et varigt Minde for denne vor Grænses tro Vogter.

Vi vil riste ham en Minderune, og urigtigt er det vist ikke, at det i Dag er mig, der gør det, jeg, der af Guds Naade — jeg gentager: af *Guds* Naade! — fik Lov som Ven at gøre ham en sidste Tjeneste og som Medkristen og Præst at række ham den Hjælp, som den kristne Kirke altid er rede med, naar vi skal dø.

Men Runen ristes bedst ved at lade Dagen og ham selv tale.

Den 26. Maj 1944 oprandt som den første straalende Forsommerdag efter et langt og koldt Foraar — med Blodbøgen heroppe i første Udspring og Pinselillierne nikkende i Havens Gange, og Dagen fandt Gestapo i Gang med en lang Række Arrestationer rundt om i Landsdelen, hvoraf flere førte til Døden.

Den Mand, hvis Minde vi i Dag ærer, var oppe og hørte de tunge Skridt i Gruset heroppe og de haarde Stemmer med Krav om Adgang, men mødte dem med det mandige og saglige Ord: »De træffer mig paa mit Kontor Kl. 10.« — —

Saa faldt det første Skud og den første Mand! — mens Damerne gik i Kælderens i deres Nattøj, og han selv trak sig ovenpaa i det, han forud havde betegnet som sin Fæstning, og hvorfra han forlængst havde planlagt at føre Kampen.

Ved den tiltagende Skydning alarmeredes Byen, vi Naboer, Politiet, og da Politiets Indblanding paa dette Tidspunkt af Besættelsen altid blev afvist,

blev det mig, der maatte søge Forbindelse med den civile Leder af Aktionen for at faa Skydningen indstillet og Adgang til Huset og Kvinderne, kun iført det nødvendigste, bragt — ikke i Sikkerhed, thi Stedet var ret udsat — men dog ud og anbragt i Lysthuset deroppe, hvor de maatte tilbringe den kolde Morgenstund indtil Kl. 9.

Saa optoges Kampen igen — nu ført med alle Midler: stadig Maskingeværid, Sprængning og Ildspaesættelse, Haandgranater gennem alle Vinduer endnu længe efter, at det sidste Skud fra Huset var faldet Kl. c. 8.30.

Damerne førtes saa under den mest nedværdigende Behandling til Forhør i Kolding, og tilbage stod et brændende Hus! — en oprørt By, kun holdt nede ved Trusel om Belejringsstilstand! — og snart et sørgende Danmark!

Helten fra Graasten havde svaret til sit Ord: »De faar mig aldrig levende«, og Danmarkshistorien havde flettet et nyt Navn i sin Krans af ædle Navne.

Og naar jeg nu overvejer — og ikke meget af mit Livs Begivenheder har jeg overvejet og søgt at se fra alle Sider som denne Morgens Hændelser — saa har jeg spurgt mig selv: Hvad var nu det særlige i dette? — det enestaaende? — det, der hævede dette op over saa meget andet stort i disse Aar?

Det var ikke, at han gav Livet for Danmark! — det gjorde mange! — ikke, at han førte Kampen, som han havde forlangt og bestemt det uden at tilkalde Hjælp! — ikke at han stod ene! Alle dør vi engang ene!

Nej! To Ting synes mig at hæve dette op i et Plan højt over det meste andet: Den urokkelige Ro og Fasthed, der var over hele hans Skikkelse og Udtryk. Stort at se en Mand urokkelig holde fast ved, hvad han veed er Ret uden nogen Vaklen.

Men dernæst og endnu mere: at se en Mand opgøre sit Livs Regnskab, modigt og ydmygt seende i Øjnene, at selv en retskaffen Mand trænger til Tilgivelse. — Saa ser jeg ham deroppe, knælende med den Bøn paa Læberne: »Gud! Forlad mig mine Synder!« og modtagende Tilsagnet om Guds Naade og Velsignelse — for saa at rejse sig og gaa til Døden! — Gud give os og vore Børn engang at faa en saadan — en kristen Død!

Saa siger vi i Dag ikke blot et: Ære være hans Minde! — Æren, den har han! — den faldt han med! — den følger Navnet! — Men vi siger med dyb Taknemlighed, med fast Fortrøstning og stærkt Haab det gamle kristne Ord: Gud glæde hans Sjæl i Himmerig!